

**ЗАЙНЯТІСТЬ У
НЕФОРМАЛЬНОМУ СЕКТОРІ
ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ:
СОЦІОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ**

Неформальна зайнятість – це основна або додаткова професійна діяльність, яка здійснюється як постійно, так і епізодично, але завжди поза класичних законодавчих зобов'язань, що об'єднує інтереси всіх суб'єктів, які беруть в ній участь.

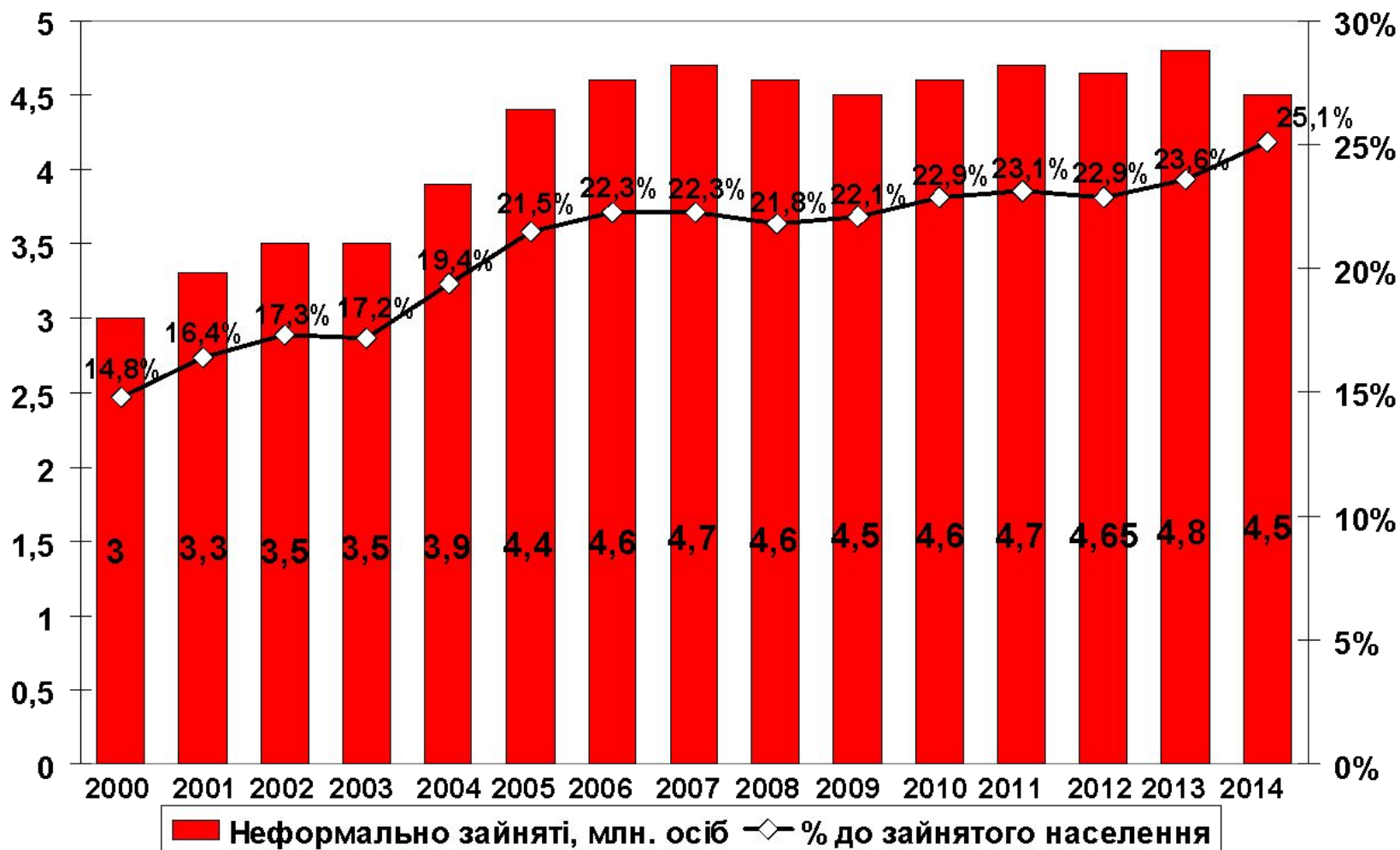
Неформальна економічна діяльність здійснюється в основному на законних засадах індивідуальними виробниками або некорпоративними підприємствами, які часто не оформлюються в установленому порядку, засновані на неформальних відносинах між учасниками виробництва і можуть виробляти продукти або послуги для власного споживання або на продаж.

Особливості неформальної зайнятості населення України

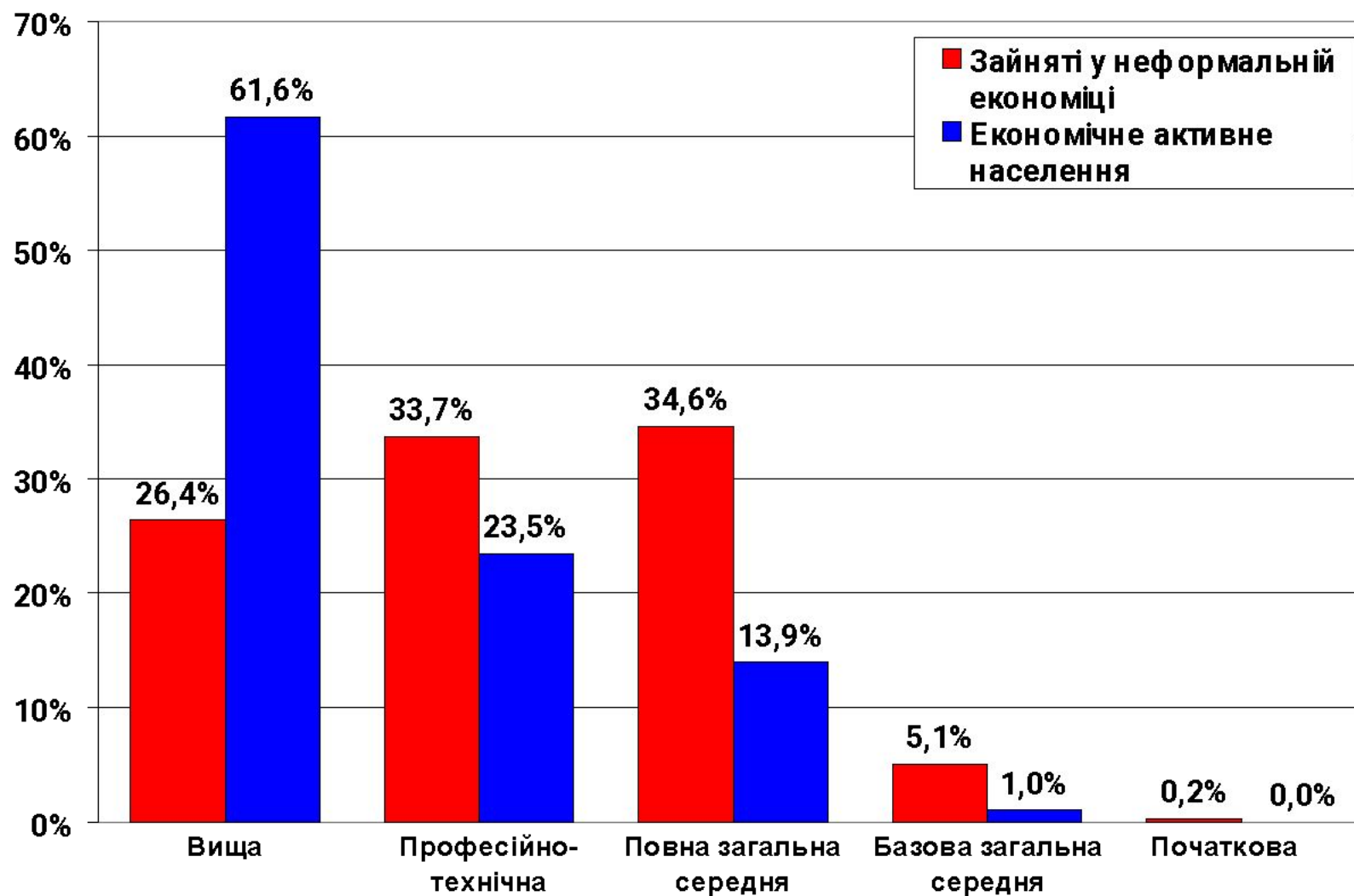
Україна	Розвинені країни	Країни, що розвиваються
Значні масштаби поширення	Незначні масштаби поширення	Значні масштаби поширення
Вторинний характер	Вторинний характер	Первинний характер
Доходи зайнятих лише у неформальному секторі нижче доходів зайнятих одночасно у формальному та неформальному секторах	Доходи зайнятих у неформальному секторі вище або дорівнюють доходам зайнятих у формальному секторі	Доходи зайнятих у неформальному секторі вище або дорівнюють доходам зайнятих у формальному секторі
У неформальній економіці зайняті майже всі групи населення, для яких характерний високий рівень освіти	У неформальній економіці зайняті групи населення як з високим, так із низьким рівнем освіти	У неформальній економіці зайняті групи населення з низьким рівнем освіти

Україна	Розвинені країни	Країни, що розвиваються
Імовірність залучення до неформальної діяльності безробітних вища, ніж офіційно працюючих	Імовірність залучення до неформальної діяльності безробітних нижче, ніж офіційно працюючих	Імовірність залучення до неформальної діяльності безробітних вища, ніж офіційно працюючих
Розмивання межі між формальною та неформальною занятістю	Чіткі межі між формальною та неформальною занятістю	Розмивання межі між формальною та неформальною занятістю
Переважає торгівлі та послуг	Переважає промислово-виробничої діяльності	Переважає торгівлі та послуг за наявності промислово-виробничої діяльності

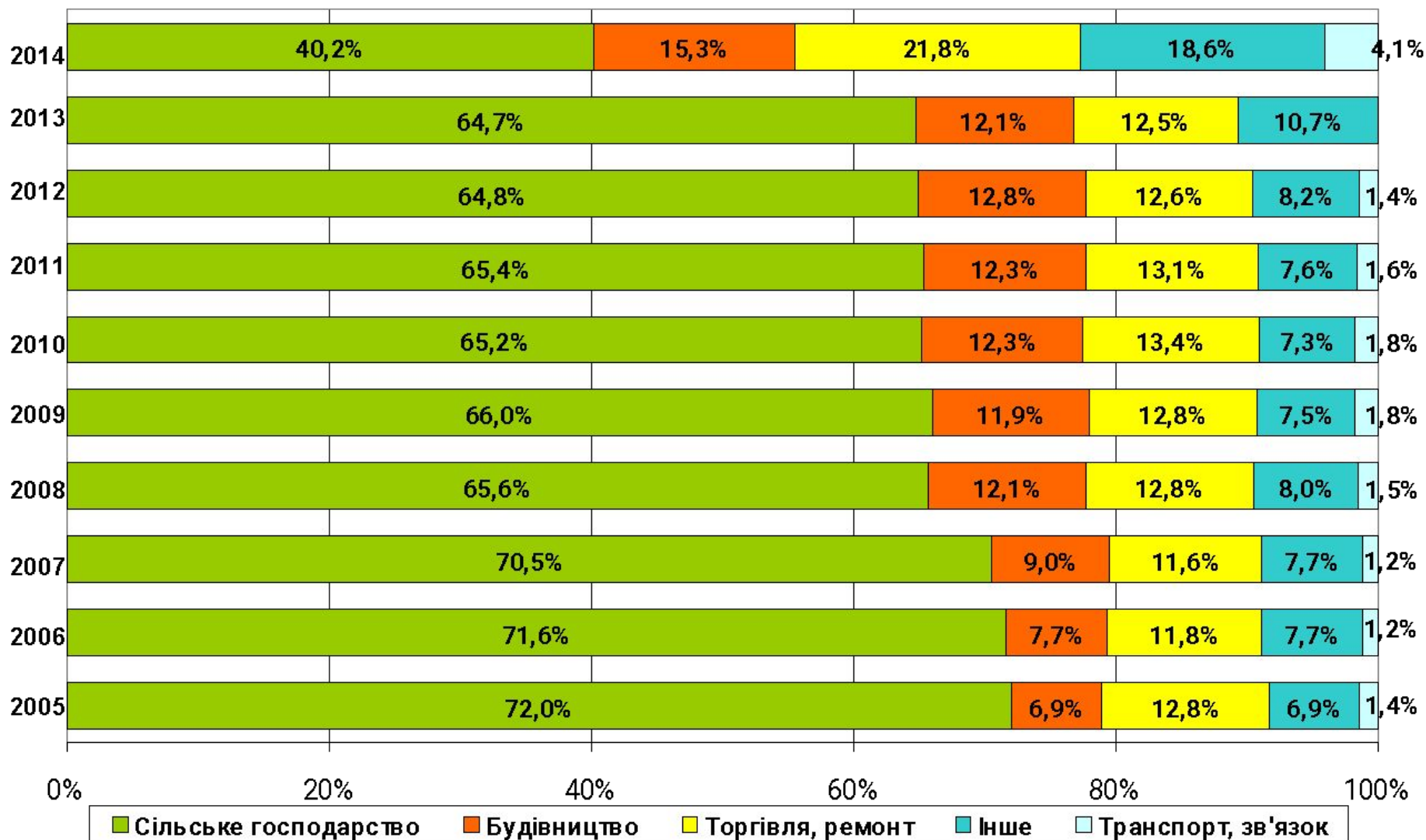
Динаміка чисельності та частки неформально зайнятого населення України в 2000-2014 роках

Рівень освіти населення України у 2014 році

Зайнятість населення у неформальному секторі за видами діяльності у 2005-2014 роках

Позитивні функції неформальної зайнятості

- 1) збереження потенціалу людських ресурсів за рахунок підтримки рівня життя населення;
- 2) стримування процесу зубожіння населення і підтримка його платоспроможності;
- 3) збереження трудового потенціалу робочої сили;
- 4) формування додаткового попиту на внутрішньому ринку;
- 5) збільшення пропозиції споживчих товарів і побутових послуг для населення;
- 6) сприяння розвитку підприємницьких навичок у населення України.

Негативні функції неформальної зайнятості

- 1) деформація ринку праці, нівелювання вартісних важелів його регулювання, підвищення прихованого безробіття;
- 2) посилення майнового розшарування населення;
- 3) втрата трудового потенціалу внаслідок використання висококваліфікованої робочої сили на низькопродуктивних робочих місцях;
- 4) істотне погіршення умов праці зайнятих;
- 5) створення достатньо могутньої соціальної бази тінізації, розшарування населення, особисто зацікавленого у збереженні тіньової економіки;
- 6) виведення значних верст населення з-під охоплення соціальним захистом, медичним і пенсійним страхуванням;
- 7) втрата державним бюджетом потенційних надходжень від податків;
- 8) поширення звички відхилення від офіційного ведення бізнесу.

Заходи з легалізації неформального сектору економіки:

- 1) спрощення процедури реєстрації створюваних підприємств;
- 2) зниження податків;
- 3) спрощення системи оподаткування та підвищення її стабільності;
- 4) стимулювання переходу неформально зайнятих до формального сектора економіки.

Заходи зі стримування неформальної зайнятості:

- 1) підвищенню стабільності формальної зайнятості;
- 2) забезпеченню зростання оплати праці в бюджетних галузях економіки;
- 3) професійному навчанню та працевлаштуванню осіб, які не мають спеціальності;
- 4) розширенню соціальної підтримки малозабезпечених верств населення.

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!